

בליל ששי, כ"ח אדר, עוברים לשעון קיץ, ויש להזיז השעון בשעה 2:00 בלילה לשעה 3:00 וסימנך חורף - אחורה קיץ - קדימה

גליון 524

פניני הכותל

שנה עשירית

צאת השבת - ירושלים 7:33. ר"ת 8:13

עלון לפרשת השבוע

כניסת השבת - ירושלים 6:20

פרשת פקודי - חזק - החודש - שבת מברכין (תשפ"ה)

המקדש שהתמשכן שתי פעמים

"אלה פקודי המשכן משכן העדות", (לח, כא). כתב רש"י, שכפל הכתוב ה"משכן משכן", כדי לרמז לנו על המקדש שהתמשכן שתי פעמים - בחורבן בית ראשון ובחורבן בית שני, מחמת עוונותיהם של בני ישראל. ו"בעל הטורים" הוסיף ש"משכן" בגימטריא ארבע מאות ועשר, כמנין השנים שעמד בית ראשון. מדבריו אכן יש רמז על הבית הראשון, אך איך נרמז בית השני? כתב רבינו בחיי, הגימטריא של "המשכן" ארבע מאות וחמש עשרה, ובתוספת חמש האותיות המרכיבות את המלה היא ארבע מאות ועשרים - כמנין השנים שהיה קיים הבית השני.

לימוד תורה שבעל פה - יסוד קיום המשכן

"אלה פקודי המשכן משכן העדות" (לח, כא). האור החיים הק' פירש דפקודת המשכן הוא העדות, שהיא התורה, כי כל זמן שישראל עוסקים בתורה ומקיימים מצוותיה יתקיים המשכן, וזולת זה אין משכן. והוא אומרם ז"ל (במד"ר יב, יד) בפסוק "אהל שכן באדם" (תהלים עח, ט), וכי באדם שכן אהל? אלא הכוונה היא באמצעות האדם, אם יכינו לבם ללמוד תורה ולקיים מצוותיה. ולא דוקא עדות הכתובה בלוחות ובספר כתובה, אלא "אשר פוקד על פי משה", והיינו תורה שבעל פה שנמסרה למשה בעל פה ולא לכותבה. ולכן לא אמר "אשר פקד משה" אלא "על פי משה", לרמז על התורה שנמסרה למשה בעל פה.

מדוע המשכן עדות שויתר הקב"ה על עוון העגל?

"משכן העדות" (לח, כא). פירש רש"י "עדות לישראל שויתר להם הקב"ה על מעשה העגל, שהרי השרה שכינתו ביניהם". והקשה המהר"ל ב"גור אריה", אמאי נתינת לוחות שניות לישראל אינה עדות שהקב"ה ויתר להם על מעשה העגל? ותירץ דנתינת הלוחות לישראל אינה עדות, משום שהתורה והמצוות הן עול לישראל, וכפה עליהם הר כגיגית עד שהוצרכו לקבל [ולכן אמרו דמצוות לאו ליהנות ניתנו, כיון שהם ניתנו לעול על האדם], אבל מה שהשכינה שורה בישראל, זה עדות שהקב"ה ויתר להם על עוון העגל, כיון שאין אדם דר אצל שונאו אלא אצל אוהבו, וממילא אם הקב"ה בא לדור במשכן שישראל עשו, זו ראיה שהוא אוהבם וחפץ בקירבתם.

האדם יתחיל והשי"ת גומר בעדו

"ויביאו את המשכן אל משה" (לט, לג). רש"י פירש שם וז"ל, שלא היו יכולים להקימו, ולפי שלא עשה משה שום מלאכה

במשכן, הניח לו הקב"ה הקמתו, שלא היה יכול להקימו שום אדם מחמת כובד הקרשים, שאין כח באדם לזקפן, ומשה העמידו. אמר משה לפני הקב"ה, איך אפשר הקמתו על ידי אדם, אמר לו עסוק אתה בידיך, ונראה כמקימו והוא נזקף וקם מאליו, וזהו שנאמר (מ, יז) "הוקם המשכן", הוקם מאליו (תנחומא יא).

והוסיף בזה הכלי יקר (מ, ב) "ויש בזה רמז לכל המעשים אשר האדם עושה, כי קצרה יד האדם להשלימם מהתחלה ועד גמירא, אלא האדם הוא המתחיל והשם יתברך יגמור על ידו. וכן אמרו רז"ל (קידושין ל:) כנגד היצר הרע, אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו".

הרי לפי זה משה נראה כמקים את המשכן, אך הוא נזקף בנס וקם מאליו, לכך נאמר "הוקם", מאליו משמע.

מה החילוק בין כל הכלים לכיור?

"וקדשת אותו ואת כל כליו והיה קדש" (מ, ט). אצל כל הכלים נאמר "והיה קדש" פרט לכיור (פסוק יא) ובגדי כהונה (פסוק יג), מבאר ה"משך חכמה" (מובא ב"מעינה של תורה") משום שכל כלי השרת מקדשים את הניתן בתוכם, ומועילין בהם, פרט למי הכיור ובגדי כהונה, כפי שאמרו חכמינו (קידושין נד) "בגדי כהונה אין מועילין בהם משום שניתנו ליהנות בהם", והוא הדין במי הכיור שניתנו לרחיצה ואין מועילין בהם.

כמה פעמים הוזכר "כאשר צוה ה' את משה"?

"כאשר צוה ה' את משה" (מ, כא). הבעל הטורים ציין כאן רמז נפלא, "כאשר צוה ה' את משה", כתוב על כל דבר ודבר, כנגד מה שאמר משה "מחני נא" (לעיל לב, לב), לכן הרבה להזכירו. והם י"ח פעמים "כאשר צוה ה' את משה", וכל אשר צוה ה', כנגדם תיקנו י"ח ברכות. ואחד "כאשר צוה ה' את משה כן עשו" (לעיל לט, מג), תקנו כנגדו ברכת המינים. ויש בהם קיי"ג תיבות, וכן בסופי ברכות, כמו "ברוך אתה ה' מגן אברהם", "ברוך אתה ה' מחיה המתים", וכו' קי"ג תיבות, וקי"ג פעמים "לב" בחומש, ללמדך שצריכים כוונת הלב. עכ"ד.

ודבריו הק' צריכים ביאור, מה ענין זה שהרבנה התורה להזכיר שמו של משה ב"כאשר צוה ה'" דוקא, היה יכול להזכיר שמו של משה לחוד פעמים רבות כנגד בקשת "מחני נא"?

אמנם יש ללמוד מכאן יסוד גדול, שבכל מעשיו ומחשבותיו של האדם עליו להכניס ולכופף עצמו לשכל האלקי וציווי התורה הק', ועל אף שהוא "מבין" בשכלו, מ"מ כל קיומם ועשייתן צריך

להיות דוקא משום "כאשר צוה ה' את משה". וזו היא התשובה והכפרה על חטא העגל, שנגרם ע"י שהלכו אחר ההבנה הפשוטה והשכלית. ועל אף שכל כוונתם וחשבונם היה כמדומה לטובה, מ"מ יסוד העבירה שבו היה - שלא היה "כאשר צוה ה' את משה". ולזה דוקא במעשה המשכן שהוא כפרה על מעשה העגל, כשבאו להזכיר שמו של משה, שביקש "מחני נא" לכפרה, הרבתה התורה לשנות יסוד זה. שכל מעשינו יהיו רק משום "כאשר צוה ה' את משה".

דרגת השראת השכינה במשכן

"ובהעלות הענן מעל המשכן", (מ, לו). הספורנו כתב דכל כך היתה השראת השכינה באופן קבוע במשכן, שלא היה מסתלק משם כלל עד שיהיו ישראל צריכים לנסוע. וזה לא היה בשילה ולא בבית ראשון ולא בבית שני, אבל יותר מזה יהיה בבית השלישי שיבנה ויכונן במהרה בימינו, כמ"ש (זכריה ב, ט) "ואני אהיה לה נאום ה' חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה".

חודש ניסן - חודש האמונה

האדמו"ר רבי ישראל מרוז'ין זי"ע היה אומר "כשם שמשנכנס אדר מרבים בשמחה, כך משנכנס ניסן מרבים באמונה!"

כלומר, חודש זה מסוגל לחיזוק האמונה, בהתבונן האדם אין משלם הקב"ה למאמינים בו ולשומרי מצוותיו, ואין הוא מכלה את שונאיו, בניסים נפלאים להאבידם ולהשמידם.

ונשנן את לשונו של הרמב"ן בסוף פרשת בא: "ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים, שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים ובין ביחיד, אלא אם יעשה המצוות יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם יכריתנו עונשו הכל בגזירת עליון".

פרשת החודש מוציאין שני ספרי תורה, באחד קורין שבעה קראים בפרשת השבוע חזק. (הציבור אומרים "חזק חזק ונתחזק" והקורא חוזר. והעולה לתורה אינו אומר). ובשני למפטיר בפי' בא "ויאמר ה' וגו' החודש הזה עד תאכלו מצות". **מפטירין יחזקאל מ"ה** "כל העם הארץ עד איש מאחוזתו". ויש נוהגין שאין קטן עולה למפטיר. **מברכין החודש, ר"ח ניסן ביום ראשון ואומרים "ולגשמים בעתם"**, אין אומרים "אב הרחמים" והזכרת נשמות. ואין אומרים "צדקתך". **יום חמישי כ"ז** בו אומרים "יום כיפור קטן" מוקדם. ויש שמתענים בו.

מנהגי חודש ניסן

בכל חודש ניסן אין אומרים תחנון, ולא יהי רצון שאחר קריה"ת. אבל אומרים למנצח וא-ל ארך אפים (מ"ב ס' קל"א ס"ק ל"ה). ואין מתעניין בו, וחתן ביום חופתו מתענה אפילו בר"ח ניסן (רמ"א ס' תקע"ג ומשנה ברורה שם ס"ק ט', וס' תכ"ט ס"ק י'), והטעם

כיון שר"ח ניסן הוא יום תענית צדיקים (כמבואר בס' תק"פ) שמתו בני אהרן.

אין מניעה מלעלות על הקברים בחודש ניסן. אלא שאין מספידים ואין אומרים "צידוק הדין" וא-ל מלא רחמים. ואם לא היה ל' יום מברך גם בחודש ניסן "אשר יצר אתכם בדין" וכו', כי זה אינו צידוק הדין אלא ברכת הראיה, וכן הורה החזון איש (הלכות הרב דלזניק).

טוב לקרות פרשת הנשיאים בכל יום הנשיא שלו, וביום י"ג יקרא פ' בהעלותך עד "כן עשה את המנורה".

ומנהג לתת קמחא דפסחא, והמשתמטים מליתן יש עוון בידם (ס' תכ"ט, א' ומשנה ברורה שם).

יש נהגין לא לאכול מצה מראש חודש.

ברכת האילנות

היוצא בימי ניסן וראה אילנות שמוציאין פרחים מברך ברכת האילנות. ולכתחילה צריך שתי אילנות ואפילו ממין אחד. ועל דרך הסוד אין לברך ברכה זו בשבת. וכתב החיד"א, ויש לכון מאד בברכה זו שהוא תיקון לנשמות שהם מגולגלות בעצי השדה, ויבקש עליהם רחמים. והנזהר בברכה זו עליו נאמר "ראה ריח בני כריח השדה אשר ברכו ה'... ויתן לך". (לוח עתים לבניה)

המולד יהיה היום שבת קודש, בשעה 7, 46 דקות וחלק אחד. ראש חודש ניסן יהיה ביום הראשון הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה ולגאולה שלימה במהרה. בניסן נגאלו, בניסן עתידין להגאל (ראש השנה יא.) ויהי החודש הזה סוף וקץ לכל צרותינו תחילה וראש לפדיון נפשנו

לרפואת ר' יחיאל מיכל בן מרים גיטל	לרפואת מרים רבקה בת יעל
לרפואת מרדכי בן שמחה	לרפואת מצדה בת רחל
לרפואת יהונתן אלכסנדר בן רחומה מלכה	לרפואת גיטל יהודית בת אביבה ציפורה
לרפואת איתמר אברהם בן מירב	לרפואת עליזה בת מרים
לרפואת יצחק יוסף בן שרה	לרפואת טובה בת פני
לרפואת יעקב יצחק בן מאלה	לרפואת ברינדל שרה בת ריצל צביה
לרפואת שמחה חיה בת אסתר	לרפואת מרגלית חנה בת אסתר שרה

לעילוי נשמת

הגאון הגדול רבי ישראל ב"ר שניאור זלמן גרוסמן זצ"ל
נלב"ע כ"ג אדר תשס"ז
ורעייתו הרבנית מרת גוטא פערל ע"ה בת ר' יוסף זצ"ל
נלב"ע ט' אדר תשע"ב
ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת

הר"ר יעקב זאב בן הרב דוד זצ"ל
נלב"ע כ"ז אדר תשס"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"מ מרת בת טובה

בת ר' מיכל חונה ע"ה
נלב"ע כ"ח אדר ב' תשע"ד
ת.נ.צ.ב.ה.

לע"נ הרב שמעון בן ר' אשר אנשיל זצ"ל
לע"נ הרב חיים לייב בן הרב משה מאיר זצ"ל
לע"נ הרב דוד יו"ט בן הרב יחיאל מיכל זצ"ל
לע"נ רענן מלכה בת ר' יעקב ע"ה
לע"נ רחל שרה בת ר' אהרן ע"ה
לע"נ רייזל בת ר' זאב דב ע"ה
לע"נ חנה בת עיישה ע"ה
לע"נ מרים בת כוכבה ע"ה
לע"נ רחל בת זוהרה ע"ה
לע"נ רחל בת יונה ע"ה

להצלחת שמואל משה בן יוכבד הי"ו
מהתורמים והנדבים לתורה ולומדיה.
יהי רצון שיזכה להינצל מכל
המקטרגים ומרעין בישין בבריאות
איתנה כפלים לתושיה, וכל אשר
יעשה יצליח א"ה.
כל הרואה מודעה זו מתבקש לומר
פרק תהלים להצלחתו.

הנצחות הערות והארות בטלפון 0527614526

דפוס השושנים 02-5327402